

Številka: 354-091/2026-3
Ljubljana, dne 25. 05. 2026

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 005
1000 Ljubljana
SLOVENIJA

Zadeva: **OPPN peskokop Vahtenberk-Gabrje (vzhodni del), Moravče: Prvo mnenje k osnutku Občinskega podrobnega prostorskega načrta za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberk – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04), občina Moravče, ID 5118; Mnenje po dopolnjeni dokumentaciji**

Skladno z vašo vlogo številka: 354-86/2025-2711-6, datum: 12. 5. 2026 vam posredujemo prvo mnenje po 122. členu v povezavi s 129. členom Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3), Ur. l. RS, št. 199/21 s spremembami in dopolnitvami) za segment zdravje ljudi k osnutku Občinskega podrobnega prostorskega načrta za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberk – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04), občina Moravče, ID 5118. Mnenje je izdelano po dopolnjeni dokumentaciji.

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz vloge občine Moravče, Občinska uprava, pod št. 3503-0011/2024-44 z dne 11. 5. 2026, ki jo je kot nosilcu urejanja prostora posredovala Ministrstvu za zdravje.

V pregled za izdelavo mnenja smo prejeli naslednjo dokumentacijo, dostopno na spletni povezavi www.opn.si/OPPN_TERMIT_MS_04:

- Občinski podrobni prostorski načrt za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberk-Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04); faza: osnutek; izdelovalec: Locus d.o.o., Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale; datum: julij 2025.
- Okoljsko poročilo za Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberk – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04); izdelovalec: IPSUM, okoljske investicije, d.o.o., Ljubljanska 72, 1230 Domžale; št. 490/25-01; datum: julij 2025, dop. april 2026.
- Poročilo o ocenjevanju hrupa v okolju; izdelovalec: Sinet d.o.o., Cesta 1. maja 83, 1430 Hrastnik

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- Drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami);
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009 in 44/22 – ZVO-2;
- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni povezavi (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Preventiva-in-skrb-za-zdravje/okolje-in-zdravje/Kriteriji_MZ_CPVO-2013.pdf).

V zvezi z izdelavo mnenja smo opravili tudi kartografski ogled lokacije. Kartografske podatke smo pregledali na naslednjih spletnih straneh:

- Atlas okolja: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso
- Atlas voda: <https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>
- GIS občin: <https://gis.iobcina.si/gisapp/login.aspx?a=moravce>
- Google zemljevidi: <https://www.google.com/maps/@46.0587008,14.5260544,13z?entry=ttu>

Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi Prvo mnenje k osnutku Občinskega podrobnega prostorskega načrta za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberg – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04), občina Moravče, ID 5118, št. 354-124/2025-2 (256) z dne 11. 9. 2025, ki ga je za potrebe Ministrstva za zdravje izdelal Nacionalni inštitut za javno zdravje.

1. PREVERITEV UPOŠTEVANJA SPLOŠNIH IN KONKRETNIH SMERNIC V PLANU

Splošnih smernic za pripravo OPPN Ministrstvo za zdravje še ni objavilo.

Nacionalni inštitut za javno zdravje ni bil pozvan in za potrebe Ministrstva za zdravje ni izdelal konkretnih smernic za plan Občinski podrobni prostorski načrt za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberg – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04).

2. PREVERITEV UPOŠTEVANJA PREDPISOV S PODROČJA PRISTOJNOSTI MINISTRSTVA ZA ZDRAVJE

Menimo, da je bil drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 in spremembe in dopolnitve) pri pripravi obravnavanega plana upoštevan do stopnje kot je to predvideno s predpisi s področja varovanja okolja (za dodatna pojasnila v zvezi z ocenjevanjem vplivov na zdravje glej POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI na koncu tega mnenja).

3. MNENJE O USTREZNOSTI OKOLJSKEGA POROČILA ZA SEGMENT ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

Menimo, da je Okoljsko poročilo za Občinski podrobni prostorski načrt za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberg – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04) z vidika obravnave vplivov na zdravje in počutje ljudi ustrezno in omogoča presojo vplivov na zdravje ljudi.

4. MNENJE O SPREJEMLJIVOSTI VPLIVOV IZVEDBE PLANA NA OKOLJE ZA SEGMENT ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

Menimo, da so vplivi izvedbe plana Občinski podrobni prostorski načrt za izkoriščanje in sanacijo peskokopa Vahtenberk – Gabrje – vzhodni del (EUP MŠ-04), kot je to opisano v osnutku plana, z vidika vplivov na zdravje in počutje ljudi sprejemljivi.

PRIPOROČILA:

Priporočamo, da se zaradi kumulativnih vplivov obstoječih in načrtovanih kamnolomov vsem kamnolomom skupaj predpiše vzpostavitev obratovalnega monitoringa onesnaženosti zunanjega zraka in sicer meritev delcev PM_{2,5} in sicer po metodi ki bo omogočila dodatne analize sestave prahu vključno na prisotnost kremenčevega prahu. Najprimernejša lokacija merilnega mesta (ali več merilnih mest) naj se na podlagi rezultatov analize (mikro)klimatskih pogojev določi v enem ali več bližnjih strnjenih stanovanjskih naselij. Izbere naj se tisto naselje ali več naselij za katero lahko pričakujemo, da bo glede na meteorološke pogoje najbolj obremenjeno z emisijami prahu, ki izvirajo iz kamnolomov.

Priporočamo, da se oceni raven hrupa ozadja in da se zberejo mnenja/pripombe prebivalcev o vplivu hrupa dejavnosti v peskokopu na kakovost bivanja v okoliških soseskah.

Sprememba namenske rabe prostora se načrtuje neposredno pod obstoječim virom nizkofrekvenčnega elektromagnetnega sevanja, ki sodi med pomembnejše vire tovrstnega sevanja. Z izvedbo plana se viri elektromagnetnega sevanja (EMS) v prostoru ne bodo povečali, saj načrtovana raba in dejavnosti na obravnavanem območju same po sebi ne predstavljajo vira sevanja. Čeprav izvedba plana predvidoma ne bo vplivala na doseganje splošnih okoljskih ciljev varovanja prebivalstva pred EMS, pa lahko vpliva na posameznike, ki bodo na obravnavanem območju opravljali dejavnost pridobivanja mineralnih surovin. Za izvajanje del v bližini oziroma pod daljnovodi je predvidena izdelava Elaborata o izvajanju del in varovanju. V okviru tega dokumenta naj se oceni dejanska izpostavljenost posameznikov elektromagnetnemu sevanju ter se po potrebi opredelijo ustrezni omilitveni ukrepi.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd.) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- Pri ocenjevanju vplivov poleg zakonodaje upoštevamo tudi strokovne smernice SZO in usmeritve Evropske Komisije, da dolgoročno zmanjšujemo onesnaževanje okolja za doseganje zastavljenih ciljev (*Akcijski načrt* EU za ničelno onesnaževanje, *Evropski zeleni dogovor*, ...).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018. Pri novih posegih v okolje upoštevamo tudi Uredbo o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju in Direktivo 2002/49/ES o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa. Ocena bremena bolezni kaže, da samo zaradi hrupa iz prometa v Evropi vsako leto izgubimo 1,3 milijona zdravih let življenja, kar ustreza letnim gospodarskim stroškom v višini najmanj 95,6 milijarde EUR. To predstavlja približno

0,6 % bruto domačega proizvoda (BDP) regije vsako leto (EEA, Environmental noise in Europe 2025). Hrup v okolju naj se znižuje tako, da bo postopno in dolgoročno zagotovljeno zdravo bivalno okolje skladno s smernicami EU.

- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.¹
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

Podpisnik:

ANDREJ URŠIČ

Oddelek za podnebne spremembe in proučevanje vplivov
grajenega okolja na zdravje

NIJZ

Potrdil: ANDREJ URŠIČ Datum potrditve: 25. 05.
2026 11:58

Pripravili:

ANDREJ URŠIČ

dr. SONJA JERAM

MAŠA ROKAVEC

LEON ŽABERL

Oddelek za podnebne spremembe in proučevanje vplivov grajenega okolja na zdravje

Priloge:

- /

Poslati:

- MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, Štefanova ulica 005, 1000 Ljubljana, Elektronsko

- breda.kralj@gov.si

V vednost:

- naslov

- arhiv, tu

¹ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7